

SASTAVOM

Zadnji tekst serijala „Sigurna kuća“

Obiteljsko nasilje ne bira: iza zatvorenih vrata svaka priča boli

Dinka Premužić 20.11.2025.

Foto: Freepik

U novinarsko – istraživačkom projektu „Sigurna kuća“, Dinka piše o nastanku i razvoju sigurnih kuća kroz institucionalne i nevladine okvire, o njihovoj svrsi i ulozi u postojećem pravnom okviru te o situaciji na terenu u kojoj stotine žena i djece koriste sigurne kuće kao jedino mjesto koje im osigurava zaštitu života. Pred vama je posljednji tekst serijala – peti članak.

Obiteljsko i partnersko nasilje ne poznaje granice ni razlike među ljudima. Njega tvore počinitelj_ica nasilja i žrtva te je **prisutno u svim slojevima društva**. Nema društvene skupine u kojoj ga nema, pojavljuje se pod različitim oblicima i u raznim okolnostima bez obzira na materijalni status, stupanj obrazovanja, dob, spol, spolnu orijentaciju, nacionalnost i vjeru. **Ono je prisutno svuda gdje postoji manipulacija moći, kontrole i šutnja.**

Često se skriva iza zatvorenih vrata, zamaskirano prividnim skladom te poricanjem ili strahom koji ga održavaju. Njegove posljedice ne nestaju kada se buka unutar četiri zida utiša. One ostaju, oblikujući živote i zajednice.

Iskreno o iskustvu nasilja

„Ne volim da me se naziva žrtvom“ – rekla mi je čim smo se upoznale i rukovale. „Ni ne vidim žrtvu, vidim ženu koja se izborila“ – odgovorila sam i tako smo pričale, neobavezno. Nije to bio intervju već razgovor dvije žene s iskustvom teških dugotrajnih rastava i samostalnog podizanja djeteta. **Mia*** kaže da nije bila u dugoj vezi s bivšim suprugom.

„Nepunih godinu i onda sam ostala trudna“ – govori – „ali sve je bilo dobro na početku. Ne mogu reći da je sad bilo nekakvih znakova, ali to je i onaj period kad ste zaljubljeni i moguću posesivnost i kontrolu opravdavate. Eh, da, to je sad bitno, a onda nije bilo: moja primanja su prosječna, njegova iznad, moja obitelj je dobrostojeća, njegova i više nego dobro.“

„Kad su zapravo počeli prigovori, ne znam – tako, malo po malo, sve više predbacivanja. Da trebam biti zahvalna što ne plaćam režije, da me on hrani, što uopće nije bila istina, ali činjenica je da sam otišla na porodiljini i imala još manji prihod. Dijete košta i on je snosio veći dio, a ja sam dobivala po nosu zbog tog.

Onda je počela kontrola, počeo je tražiti račune. Sve ga je zanimalo – gdje sam kupila pelene, zašto sam uzela dvije paštete, zašto djetetu treba nova majica.

Opravdavala sam se, a kad bih kupila nešto od svog novca ili kad bi kupili moji roditelji, to sam naglašavala, ali onda je bilo još gore. Slijedilo bi: koliko si platila ovo, koliko košta ovo?“, priča mi Mia.

Nastavlja da je postojao i privid, posebice kada bi negdje išli, sretne obitelji. „**Ipak, i tamo je uvijek naglašavao da ne bi imali npr. ta kolica da ih on nije kupio, da je po meni gurala bih dijete u kolicima iz samoposluživanja.** Nekad bi došao kući sa skupim poklonom za malu, a kad bih iznervirano rekla: „*A to nije skupo?!*“ on bi odgovorio: „*Ništa nije skupo za našu princezu.*“ I ja sam se osjećala, što da Vam kažem, posrano“, kazala je Mia.

Priča mi da je to trajalo skoro četiri godine i da je bilo svakodnevno.

„Pokušala sam spašavati brak, nekad bih ga opravdavala, nekad bih ga mrzila, nekad bih mislila da ima pravo. Smršavila sam, prestali smo voditi ljubav, uzimala bih malu iz vrtića i odlazila kod mojih, kod prijateljica, hodala po gradu, samo da dođem kući kasnije. **Ali niste vi toga svjesni, kako zapravo živite.** Ne znam, mislim bilo je tih nekoliko točaka, gdje sam pucala, gdje nisam mogla više. Jednom, mala i ja smo bile u DM-u, stavljala sam u košaricu, a ona mi je rekla: Mama, skupo!“

Mia navodi da je nakon jedne žešće svađe, otišla živjeti kod roditelja, ali se ubrzo i vratila.

„Kako su Vaši reagirali?“ – pitam.

„A tako, nisu prigovarali, ali nisu bili ni zadovoljni.“

Izlazak iz kruga nasilja

Priča mi da je odlazila, vraćala se, ostavljala kćer kod roditelja. Kaže: “Ne znam, svega je bilo. **Uzeo bi mi ključeve od kuće, od auta. Zaključao bi me u spavaću sobu i otključavao tek ujutro kad bih morala na posao.** U torbi sam nosila kekse, grickalice, to sam jela da me ne vidi. Jednom kad je otvorio vrata frižidera, a to je značilo da će za svaku namirnicu pitati koliko sam platila ili zašto sam kupila, ja sam skočila, gurnula ga i sve iz frižidera pobacala na pod, vikala sam, plakala sam. I onda mi je rekao: „**Napravi to još jednom i nećeš ostati živa.**“

Pričamo zatim o tome da je razvod proces i složile smo se da zapravo u našim slučajevima nije bilo neke točke odluke, kao od sutra pokrećem rastavu, nego smo jednostavno, svaka na svoj način, poduzele prvi korak jer tako više jednostavno nije moglo dalje. Moglo je biti samo još gore.

„Savjetovalište sam nazvala jer sam htjela pravne savjete.“ – kaže. **Nisu me požurivali ni uvjeravali u nešto. Samo su me pitali – kako se osjećam, imam li podršku, koje su mi opcije.** Kasnije, sve što je bilo kasnije – uvijek kažem da je to odradila jedna druga Mia, ne ja. Mislim, znam da sam bila ja – smije se, ali kao da i nisam. **Cijelo to vrijeme vi se zapravo bojite razvoda jer ne znate hoće li vam uzeti dijete i jer nemate samopouzdanja, mrtvi ste u sebi i samo čekate da prođe dan.** Mislim, ja sam mu rekla da hoću pravi razvod, a on je rekao: ‘*Samo se usudi*’ i nešto u stilu da neću moći bez njega, da ću opet brzo nazad.”

Priča da je bila u sigurnoj kući sedam mjeseci. U to vrijeme su joj roditelji zamjerali, a on je ludovao i tražio je svuda. Kaže i da se dijete brzo priviknulo, da je išlo u vrtić, a ona je bila u to vrijeme na bolovanju.

„Najvažnije mi je bilo da u Centar i na sud ne idem sama, imala sam pratnju i to me spasilo. Bojala sam se i bila sam izluđena u to vrijeme. **Imala sam osjećaj da sam na dnu, kao beskućnica, nesposobna brinuti se za sebe i dijete, a imala sam i predrasude o sigurnoj kući,**

mislila sam da tamo pripadaju samo socijalni slučajevi ili žene koje trpe teške batine“, iskreno progovara Mia.

Pričamo zatim o sudskim postupcima tijekom razvoda i koliko je godina trebalo do pravomoćne presude, o plaćanju i neplaćanju alimentacija. „Kako ste sad, jeste li se uspjela organizirati?“- pitam.

„S vremenom da, na početku ne, dugo je trebalo. Živimo kod mojih i to se sad nekako posložilo. S njim nemam puno kontakta, uglavnom formalnosti oko djeteta, ne viđaju se puno“, zaključno govori Mia.

Iza zatvorenih vrata: razotkrivanje različitih oblika obiteljskog ili partnerskog nasilja

Zlostavljanje se često povezuje s fizičkim nasiljem. Ipak, obiteljsko i partnersko zlostavljanje obuhvaća mnoge druge oblike koji, iako nisu uvijek toliko očiti, također imaju destruktivne i razorne posljedice za žrtve (1,2,3).

Psihološko, emocionalno, seksualno i ekonomsko zlostavljanje jednako mogu uništiti živote, no često su neprepoznati ili minimizirani. Prisila na seks, prijetnje silovanjem ili činjenje seksualnih radnji koje su nekom nelagodne, nisu samo činovi nasilja, već ozbiljni oblici zlostavljanja koji ostavljaju duboke emocionalne ožiljke.

Isto tako, prevelika ljubomora ili posesivnost partnera_ice, koji_a neprestano optužuje za nevjeru bez valjanih razloga, predstavlja oblik psihološkog zlostavljanja koji narušava povjerenje i samopoštovanje. Prijetnje da će se ubiti ili poludjeti ako odete, kao i prijetnje da će vas ubiti ili izbaciti iz kuće, premda mogu zvučati kao neozbiljne izrečene u trenutku ljutnje, **stvaraju trajnu prijetnju i strah koji ugrožavaju fizičko i mentalno zdravlje osobe.**

Zabrane koje onemogućuju slobodu kretanja ili uhođenje, također su jasno prepoznavanje emocionalnog zlostavljanja koje ima razorne posljedice na mentalno zdravlje. Kontroliranje vaših financija, poput očekivanja da predate svaki cent zarade, ili uskraćivanje novca da bi vas držali ovisnima, ozbiljni su oblici

zlostavljanja. Oni oduzimaju ne samo financijsku slobodu, već i osnovne ljudskih prava na autonomiju i slobodu odlučivanja.

Svi ovi postupci nisu samo emocionalne manipulacije; to su različiti oblici zlostavljanja koji utječu na integritet, sigurnost i dobrobit, a često su i znakovi kontrolirajuće i destruktivne dinamike unutar veze.

Mitovi i činjenice o nasilju

[Sigurna kuća Čakovec](#) na svojim stranicama objavila je [10 mitova o nasilju](#) koje najčešće susreću. Uz njih objavili su i činjenice koje raskrinkavaju mitove:

Mit 1: Žrtva uzrokuje nasilje. Zlostavljana žena “je to tražila”. **Činjenica 1:** Zlostavljač uzrokuje nasilje. On je odgovoran za svoje akcije.

Mit 2: Žrtve uživaju u nasilju. Da nije tako otišle bi od zlostavljača. **Činjenica 2:** Nitko ne uživa kad je zlostavljan.

Mit 3: Nasilje u obitelji i među bračnim partnerima je njihova privatna stvar. **Činjenica 3:** Nasilje u obitelji je ozbiljan društveni problem.

Mit 4: Ako žrtva napusti zlostavljača, nasilje će prestati. **Činjenica 4:** Većina žrtava je u većoj opasnosti kad ostavi zlostavljača.

Mit 5: Alkohol i droga su stvarni uzroci nasilja u obitelji. **Činjenica 5:** Općenito govoreći, alkohol i droga nisu uzroci nasilnog ponašanja.

Mit 6: Zlostavljanje u obitelji se događa samo u nižim društvenim slojevima. **Činjenica 6:** Nasilje u obitelji se zbiva u svim društvenim slojevima.

Mit 7: Čestina nasilja u obitelji je pretjerano naglašena, to i nije tako velik problem. **Činjenica 7:** Bez obzira na statističke pokazatelje, nasilje u obitelji je značajan društveni problem.

Mit 8: Žene su nasilne kao i muškarci. **Činjenica 8:** Muškarci su značajno češće počinitelji nasilja u obitelji.

Mit 9: Nasilje među partnerima najčešće se svodi na malo naguravanja. **Činjenica 9:** Nasilje među partnerima uključuje razne oblike tjelesnog ugrožavanja.

Mit 10: Djeca trebaju svog oca iako je nasilan prema njihovoj majci. Žene bi za dobro djece trebale ostati s takvim partnerom. **Činjenica 10:** Odrastanjem u takvoj obitelji djeca uče biti nasilna.

Unatoč zakonima i institutima pomoći, sudska praksa otežava proces oporavka

Obiteljsko nasilje i zlostavljanje žena nisu nikada opravdani. Povijest pokazuje da su se mnoge žene izborile za svoja prava i sigurnost i prije nego što je postojala institucionalna pomoć, [često oslanjajući se samo na solidarnost drugih žena](#). U današnje vrijeme postoje razni instituti pomoći, zakoni i systemska podrška. U Hrvatskoj imamo **tri vrste skloništa za žrtve nasilja** o kojima smo [već pisale](#) u prethodnim dijelovima serijala: institucionalna (*smještaj preko CZSS ili policije*), nevladina i sličnih organizacija i udruga (*primaju sve ugrožene žene*) i vjerska (*primaju na više načina*).

Zakoni su precizni, naime [Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji](#) (čl. 10.) definira se nasilje u obitelji. Navedeno je **pet vrsta nasilja**: primjena fizičke sile bez tjelesne ozljede (*ako uključuje ozljede nadležan je Kazneni zakon*) psihičko nasilje, ekonomsko, tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci, te zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi. Sukladno ovom Zakonu počinitelju nasilja u obitelji može se izreći novčana kazna i kazna zatvora te osim zaštitnih mjera propisanih Prekršajnim zakonom i [sljedeće zaštitne mjere](#): obvezan psihosocijalni tretman; zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji; udaljenje iz zajedničkog kućanstva; obvezno liječenje od ovisnosti.

[Kaznenim zakonom](#) (u članku 179.a) definira se kazneno djelo – Nasilje u obitelji. Kazne se propisuju prema kvalifikatornom obliku kaznenih djela, ovisno je li počinjenje teže kazneno djelo ili nije.

No bez obzira na zakonsku regulativu, činjenica je da sudski sporovi u Hrvatskoj traju [predugo](#) što je za žrtve izuzetno mučno i dodatno **otežava cijeli proces**

oporavka. [Dugi procesi](#), s godinama čekanja na presude ili rješenja CZSS, dodatno pogoršavaju emocionalnu i psihološku traumu koju žrtve već proživljavaju, a ugrožavaju i fizičku sigurnost žrtava. Naime, zbog kašnjenja u presudama nasilnici često ostaju bez sankcija čime im se omogućava da nastave s prijetnjama ili nasiljem.

Svaka žena žrtva nasilja zaslužuje pomoć i zaštitu

Nakon izlaska iz sigurnih kuća, žene se u našem društvu koje javno prezire nasilje, ali rijetko ulaže u oporavak žrtava, prečesto ponovno nađu na rubu egzistencije ili se čak vrate nasilnom odnosu. Bez stabilnih prihoda, sigurnog zaposlenja, dostupnih vrtića i škola za djecu, kao i elementarne životne podrške, često nemaju realne mogućnosti da izgrade novi, siguran život.

U stvarnosti obilježenoj visokim troškovima, predrasudama okoline i nedostatkom strukturirane organizirane pomoći, **preživljavanje žene žrtve nasilja, pogotovo ako je riječ o jednoroditeljskoj obitelji, postaje borba u kojoj se snaga očekuje i onda kada je iscrpljenosti već odavno previše.**

Usprkos tome što su spori sudovi i tromе institucije bolna stvarnost, a budućnost neizvjesna, ako netko zna, misli ili osjeća da trpi nasilje ili se nalazi u nasilnoj vezi, i bez obzira koje daljnje aktivnosti je spreman_a preuzeti, uvijek se može obratiti osobama koje su tu da saslušaju bez osuđivanja, s razumijevanjem i podrškom. Bilo da im se obrati putem savjetovališta i udruga ili putem službenih stručnih službi. **SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja 0800 655 222 dostupan je 0-24h, a popis svih savjetovališta i skloništa, te pružatelja usluga za žrtve nasilja u obitelji u RH nalazi se [ovdje](#).**

**Identitet žrtve nasilja nije otkriven iz sigurnosnih razloga; izvor je poznat novinarki.*

**[Prvi tekst](#) progovara o nastanku sigurnih kuća kakve danas imamo, [drugi tekst](#) objašnjava različite modele smještaja žrtava obiteljskog nasilja, [treći tekst](#) govori o problemima u zaštiti žrtava nasilja vezano uz financiranje skloništa i*

osiguravanje njegove sigurnosti za žrtve nasilja, a **četvrti tekst** progovara o sudskim presudama koje se čekaju godinama i otežavaju proces oporavka.

**Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.*

[hrvatska](#)

[nasilje prema ženama](#)

[sigurna kuća](#)

[skloništa za žene žrtve nasilja](#)

[žene žrtve nasilja](#)

Podijeli:

Možda će vas zanimati...